

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Tomáše Rychlého a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobkyně: **Mgr. I. B.**, zastoupená Mgr. Lucií Petránkovou, advokátkou se sídlem Fügnerovo náměstí 1808/3, Praha 2, proti žalovanému: **Městský úřad Sezimovo Ústí**, se sídlem Dr. E. Beneše 21, Sezimovo Ústí, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 21. 1. 2022, č. j. 63 A 16/2021 – 20,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II. Žádnému z účastníků **se n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalobkyni **se v r a c í** soudní poplatek ve výši 1 000 Kč za návrh na předběžné opatření. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupkyně žalobkyně Mgr. Lucie Petránkové, advokátky.

Odůvodnění:

[1] Žalobou podanou u Krajského soudu v Českých Budějovicích (dále jen „*krajský soud*“) dne 18. 10. 2021 se žalobkyně domáhala zrušení sdělení Městského národního výboru v Sezimově Ústí, odboru výstavby a územního plánování (dále též jen „*Městský národní výbor*“), ze dne 20. 4. 1988, č. j. výst. 6/88-výst. (dále také jen „*sdělení MNV z dubna 1988*“), kterým bylo podle § 14 až § 18 vyhlášky č. 85/1976 Sb., o podrobnější úpravě územního řízení a stavebním řádu, sděleno žadatelům (P. a R. P.), že Městský národní

výbor nemá námitek proti provedení „*terénní úpravy zahrady za rodin. domkem čp. X v S. – vyrovnaní terénu a provedení povrchové úpravy*“.

[2] Na dotčeném pozemku p. č. XA v k. ú. S. se nachází rekreační tenisové hřiště. Sdělením MNV z dubna 1988 Městský národní výbor žadatele informoval, že proti plánovaným terénním úpravám zahrady, vyrovnaní terénu a provedení povrchové úpravy nemá námitek, a jejich ohlášení bere na vědomí. Konkrétně se jednalo o úpravu spočívající v navezení škváry a dokončení povrchu antukou. Žalobkyně je od roku 1986 spoluvlastníkem pozemku parc. č. XB v k. ú. S., který sousedí s pozemkem p. č. XA, na němž se nachází hřiště.

[3] Krajský soud nejprve s odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu konstatoval, že žaloba proti sdělení MNV z dubna 1988 je přípustná, přičemž napadený akt je přezkoumatelný ve správním soudnictví na základě žaloby podané podle § 65 a násl. soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Následně však krajský soud dospěl k závěru, že žalobkyně podala žalobu opožděně. Proto žalobu podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. usnesením ze dne 21. 1. 2022, č. j. 63 A 16/2021 – 20, odmítl (výrok I.), žádnému z účastníků nepřiznal náhradu nákladů řízení (výrok II.) a žalobkyni vrátil zaplacený soudní poplatek za žalobu (výrok III.).

[4] Krajský soud odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 7. 2008, č. j. 4 As 64/2007 – 65, v němž kasační soud považoval (rovněž u žaloby směřující proti souhlasu stavebního úřadu s ohlášením stavby) za nejpozdější okamžik, při němž došlo k tvrzenému zásahu do práv tehdejších stěžovatelů (vlastníků sousedních pozemků), den zápisu jejich vlastnického práva k dotčeným pozemkům do katastru nemovitostí. Krajský soud uvedl, že žalobkyně se stala spoluvlastníkem pozemku sousedícího s tenisovým hřištěm v roce 1986, konkrétně nabyla vlastnická práva dne 23. 6. 1986. Právě od tohoto dne mohla tehdejšími právními prostředky bránit svá práva zasažená stavbou hřiště, které na sousedním pozemku reálně vzniklo již v roce 1984. Vysvětlení žalobkyně, proč brojí proti danému hřišti až s dlouhým časovým odstupem, považoval krajský soud pro posouzení otázky včasnosti žaloby za nevýznamné. Uzavřel, že žaloba podaná po 37 letech existence stavby, po 33 letech od „*působení*“ sdělení MNV z dubna 1988 a zároveň po 35 letech poté, co se žalobkyně stala vlastníkem pozemku sousedícího s tenisovým hřištěm, je zcela zjevně opožděná. Na tento závěr nemá vliv ani to, že žalobkyně si sdělení MNV z dubna 1988 vyžádala u žalovaného až před podáním žaloby.

[5] Proti usnesení krajského soudu podává žalobkyně (dále jen „*stěžovatelka*“) kasační stížnost z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., tj. z důvodu nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí žaloby.

[6] Nejprve stěžovatelka rekapituluje – z jejího hlediska významné – okolnosti případu. Její sousedé zřídili tenisové hřiště v roce 1984, v roce 1986 stěžovatelka zdělila podíl na rodinné nemovitosti (dům se zahradou) po svém otci a v roce 1988 bylo hřiště ohlášeno Městskému národnímu výboru jako stavba, která má teprve vzniknout. Před rokem 1989 vznikly ohledně hřiště sousedské spory. V devadesátých letech se situace na dlouhou dobu uklidnila, k jejímu zhoršení došlo až v posledních letech. Se sdělením MNV z dubna 1988 se stěžovatelka seznámila teprve v září 2021. Předtím hřiště vnímala jen jako „*černou stavbu, tj. trvající protiprávní stav*“.

[7] Stěžovatelka namítá, že krajský soud na věc chybně aplikoval závěry již překonané judikatury Nejvyššího správního soudu (rozsudek č. j. 4 As 64/2007 – 65). Krajský soud

pokračování

správně podotkl, že hřiště vzniklo již v roce 1984 a stěžovatelka nabyla vlastnické právo k sousední nemovitosti dne 23. 6. 1986. Z toho však podle stěžovatelky nelze dovodit, že sdělení MNV z dubna 1988 zasáhlo do jejích práv již okamžikem nabytí vlastnického práva k pozemku v roce 1986, tedy dva roky před jeho vydáním. Stěžovatelka cituje z jiné judikatury Nejvyššího správního soudu, která je podle ní přílehlavá a překonala závěry výše citovaného rozsudku, ze kterých vycházel krajský soud. Z této judikatury podle stěžovatelky plyne, že lhůta pro podání žaloby počala běžet teprve okamžikem, kdy se „bezpečně dozvěděla“, že obsahem sdělení MNV z dubna 1988 je souhlas s výstavbou tenisového hřiště na pozemku sousedícím s její nemovitostí.

[8] Dále stěžovatelka obsáhle popisuje skutkové okolnosti případu, které mají dokládat, že její žaloba byla včasná a stavební úřad v Sezimově Ústí je „*problematickým správním orgánem*“, jehož tvrzením se nedá důvěřovat. Stěžovatelka také podotýká, že se domnívala, že sdělení MNV z dubna 1988 pouze legalizovalo navážku zeminy na sousední pozemek, nikoli hřiště jako celek. Stěžovatelka tedy po celou dobu důvěřovala názoru své matky, že hřiště nemá jakékoli povolení, a to až do 3. 9. 2021, kdy bylo dotčené sdělení doručeno její sestře. Teprve v tento den se stěžovatelka mohla s žalobou napadeným rozhodnutím nejdříve seznámit, a od tohoto dne tak počala běžet dvouměsíční lhůta pro podání žaloby.

[9] V doplnění kasační stížnosti ze dne 13. 6. 2022 stěžovatelka znovu zpochybňuje „věrohodnost“ žalovaného jako správního orgánu, a to na základě jiné kauzy, na níž odkazovala již v kasační stížnosti (nepovolená stavba v sousedství garáže manžela stěžovatelky).

[10] Návrhem ze dne 22. 3. 2023 se dále stěžovatelka domáhá vydání předběžného opatření, jímž by Nejvyšší správní soud „*celá zakázal užívání tenisového hřiště na pozemku parc. č. XC, k. ú. S. v ulici B.*“, a to až do pravomocného rozhodnutí o kasační stížnosti. Návrh odůvodňuje tím, že hřiště ruší její pohodu bydlení.

[11] Dne 2. 5. 2023 bylo Nejvyššímu správnímu soudu doručeno podání synovce stěžovatelky (označené jako „*sdělení svědka ve vztahu k návrhu na vydání předběžného opatření*“), v němž poukazuje na to, jak tenisové hřiště ruší pohodu bydlení jeho rodiny. K tomuto podání přiložil flashdisk, na kterém má být zachycena ukázka hluku z hřiště.

[12] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

[13] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatelka je v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupena advokátkou. Poté Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Ve věci přitom rozhodl bez jednání za podmínek vyplývajících z § 109 odst. 2, věta první s. ř. s.

[14] Kasační stížnost není důvodná.

[15] Nejvyšší správní soud na úvod podotýká, že krajský soud žalobu správně odmítl. Učinil tak ovšem z nesprávných důvodů, jak bude vyloženo dále. Nejvyšší správní soud

totiž shledal, že žaloba stěžovatelky byla nepřípustná podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s., a nikoli podána opožděně podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s., jak dovodil krajský soud.

[16] Krajský soud totiž opomněl znění článku III bodu 4 písm. a) zákona č. 519/1991 Sb., kterým se mění a doplňuje občanský soudní řád a notářský řád (dále jen „zákon č. 519/1991 Sb.“), podle něhož *projednávání žalob proti rozhodnutím správních orgánů podle hlavy druhé části páté lze jen u těch správních rozhodnutí, jež po vyčerpání přípustných opravných prostředků nabyly právní moci počínaje dnem účinnosti tohoto zákona.*

[17] Citované přechodné ustanovení zákona č. 519/1991 Sb., který mimo jiné v českém právním řádu obnovoval správní soudnictví, tedy zapovídalo soudní přezkum těch správních rozhodnutí, která nabyly právní moci před účinností tohoto zákona, tj. před 1. 1. 1992. Jinými slovy, pravomoc soudů přezkoumávat rozhodnutí orgánů veřejné správy byla soudům dána zákonem č. 519/1991 Sb., a to až právě s účinností od 1. 1. 1992. Před účinností zákona č. 519/1991 Sb. byla pravomoc soudů k přezkoumání rozhodnutí jiných orgánů omezena na projednání opravných prostředků, pokud to zvláštní zákon připouštěl (část čtvrtá, hlava čtvrtá občanského soudního řádu před novelou provedenou zákonem č. 519/1991 Sb.; srov. usnesení Městského soudu v Praze ze dne 21. 3. 2007, č. j. 5 Ca 192/2004 – 114, č. 1656/2008 Sb. NSS).

[18] Žalobkyně se přitom správní žalobou domáhá přezkoumání sdělení MNV z dubna 1988, aktu zjevně vydaného před 1. 1. 1992, tedy před účinností zákona č. 519/1991 Sb. Nejvyšší správní soud nepřehlédl, že výše citovaný článek III bod 4 písm. a) zákona č. 519/1991 Sb. výslovně hovoří o rozhodnutích správních orgánů, které *nabyly právní moci*. Sdělení MNV z dubna 1988 přitom není opatřeno doložkou právní moci. To ovšem aplikaci tohoto ustanovení v nyní posuzovaném případě nebrání.

[19] Jak totiž dříve konstatovala judikatura tohoto soudu, „[s]ouhlas stavebního úřadu s provedením ohlášené stavby, stavebních úprav či udržovacích prací podle § 57 starého stavebního zákona, ať již výslovný nebo konkludentní, *nebyl vydáván ve správním řízení, a nebylo tedy možné proti němu ani brojit odvoláním. Souhlas stavebního úřadu, resp. sdělení, že proti provedení stavby, stavebních úprav či udržovacích prací nemá stavební úřad námitek, byl v souladu s § 57 odst. 2 starého stavebního zákona doručován pouze stavebníkovi*“ (viz rozsudek ze dne 12. 10. 2012, č. j. 5 As 65/2010 – 121, zvýraznění přidáno – pozn. NSS; judikatura Nejvyššího správního soudu je dostupná na www.nssoud.cz).

[20] Sdělení MNV z dubna 1988 tedy nebylo vydané ve správním řízení, a neuplatnila se tak na něj zákonná ustanovení upravující nabytí právní moci rozhodnutí vydaného ve správním řízení [viz § 52 odst. 1 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád)]. U sdělení MNV z dubna 1988 proto vůbec není možné *stricto sensu* hovořit o nabytí právní moci rozhodnutí. Jak však již bylo naznačeno, je zřejmé, že Městský národní výbor vydal toto sdělení již dne 20. 4. 1988, tedy před rozhodným datem 1. 1. 1992, kdy nabyly účinnosti zákon č. 519/1991 Sb. Není přitom sporu o tom, že dané sdělení bylo doručeno žadatelům (tehdejším stavebníkům), a vyvolalo tak zamýšlené právní účinky. Jestliže přechodné ustanovení zákona č. 519/1991 Sb. (viz odstavec [16] výše) neumožnilo věcné projednání žalob podaných proti správním rozhodnutím, která byla vydána ve správním řízení, respektive zákonným způsobem nabyly právní moci ještě před účinností uvedeného zákona, logicky neumožnilo ani přezkum takových jiných aktů správních orgánů, které

pokračování

rozhodnutími vydanými ve správním řízení vůbec nebyly a právní moci ani nenabývaly (argument od většího k menšímu, *a maiori ad minus*).

[21] Žalobkyně se tedy žalobou podanou u krajského soudu domáhala přezkoumání rozhodnutí, které nemohlo být předmětem soudního přezkumu podle článku III bodu 4 písm. a) zákona č. 519/1991 Sb. Toto přechodné ustanovení zákona č. 519/1991 Sb. soudní přezkum žalobou napadeného rozhodnutí vylučuje, nelze ho tedy přezkoumat ani v řízení vedeném podle soudního řádu správního (k tomu srov. již výše citované usnesení Městského soudu v Praze č. j. 5 Ca 192/2004 – 114). Bylo proto namístě, aby krajský soud žalobu odmítl. Jak již bylo naznačeno výše, měl tak ovšem učinit nikoli s odkazem na § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s., ale žalobu měl jako nepřipustnou odmítnout podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

[22] Výrok napadeného usnesení o odmítnutí žaloby však ob stojí, kasační soud proto pouze koriguje nesprávné odůvodnění rozhodnutí krajského soudu. Protože žaloba stěžovatelky byla nepřipustná, je vyloučené, aby se soud dále zabýval dalšími okolnostmi, především včasností žaloby.

[23] Na základě shora uvedeného Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že napadené usnesení bylo vydáno v souladu se zákonem. Kasační důvod ve smyslu § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. tedy naplněn není a kasační stížnost není důvodná. Za podmínek vyplývajících z § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. ji proto zdejší soud tímto rozsudkem zamítl (výrok I. tohoto rozsudku).

[24] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud na základě § 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, proto jí právo na náhradu nákladů nenáleží. Toto právo by měl procesně úspěšný žalovaný, kterému však v řízení o kasační stížnosti nevznikly žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti. Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že se žádnému z účastníků nepřiznává náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti (výrok II. tohoto rozsudku).

[25] Nejvyšší správní soud samostatně nerozhodoval o návrhu stěžovatelky na vydání předběžného opatření, neboť přikročil k vlastnímu meritornímu posouzení kasační stížnosti. Za této situace by rozhodnutí o tomto návrhu bylo nadbytečné a neúčelné.

[26] Vzhledem k tomu, že Nejvyšší správní soud o návrhu na vydání předběžného opatření nerozhodoval, byly naplněny podmínky pro vrácení zaplaceného soudního poplatku za tento návrh ve výši 1 000 Kč (§ 10 odst. 1, věta první zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích). Soudní poplatek bude stěžovatelce vyplacen z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám její zástupkyně Mgr. Lucie Petránkové, advokátky se sídlem Fügnerovo náměstí 1808/3, Praha 2 (výrok III. tohoto rozsudku).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 4. května 2023

JUDr. Tomáš Rychlý
předseda senátu